

КЛАСИЧНИЙ ПРИВАТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАХАРІНА АЛІСА ГЕННАДІЇВНА

УДК 796.5-051:379.8:791.228(043.5)

**ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ТУРИЗМУ
ДО АНІМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В РЕКРЕАЦІЙНО-ОЗДОРОВЧІЙ СФЕРІ**

13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук

Запоріжжя – 2021

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Класичному приватному університеті, м. Запоріжжя.

Науковий керівник – доктор педагогічних наук, професор
СУЩЕНКО Людмила Петрівна,
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова,
завідувач кафедри фізичної реабілітації.

Офіційні опоненти: доктор педагогічних наук, доцент
БЕЗКОРОВАЙНА Лариса Вікторівна,
Запорізький національний університету,
професор кафедри туризму та готельно-ресторанної
справи;

кандидат педагогічних наук, доцент
БОГАТИРЬОВА Галина Андріївна,
Донецький національний університет економіки
і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського,
м. Кривий Ріг,
доцент кафедри туризму та країнознавства.

Захист відбудеться «13» травня 2021 р. о 12⁰⁰ годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 17.127.04 у Класичному приватному університеті за адресою: 69002, м. Запоріжжя, вул. Жуковського, 70б, ауд. 124.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Класичного приватного університету за адресою: 69002, м. Запоріжжя, вул. Жуковського, 70б, ауд. 114.

Автореферат розісланий «12» квітня 2021 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

І. І. Облес

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Обґрунтування вибору теми дослідження. Однією з передумов входження України до єдиного європейського та світового освітнього простору є забезпечення підготовки майбутніх фахівців з туризму відповідно до міжнародних вимог. Сьогодні заклади вищої освіти рухаються в напрямі оновлення освітніх програм, пошуку інноваційних підходів до формування компетентного фахівця з туризму, який вирішуватиме складні завдання для подальшої успішної діяльності у сфері туризму й рекреації. Це актуалізує роль майбутнього фахівця з туризму, здатного розуміти сучасні тенденції розвитку рекреаційно-оздоровчої сфери, використовувати різні види й форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя споживачами туристичних послуг.

В основу дослідження покладено положення нормативних документів, зокрема, Законів України, «Про курорти» (2000), «Про вищу освіту» (2014), «Про туризм» (2015), «Про освіту» (2017); Державної цільової соціальної програми «Молодь України» на 2016–2020 рр. (2015); Національної стратегії з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 р. «Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація» (2016); Стандарт вищої освіти України за спеціальністю 242 «Туризм» для першого (бакалаврського) рівня (2018).

Науково-теоретичним підґрунтям для розуміння сутності формування готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері становлять доробки, в яких розглянуто питання, пов'язані з: професійною підготовкою майбутніх фахівців в умовах сучасної парадигми вищої освіти (В. Андрущенко, В. Кремень, Н. Ничкало, С. Сисоєва, Л. Сущенко та ін.); професійною підготовкою майбутніх фахівців для сфери туризму (С. Бабушко, Л. Безкоровайна, А. Віндюк, І. Зорін, В. Квартальнов, Л. Кнодель, А. Конох, В. Федорченко, Н. Фоменко, Г. Щука та ін.); особливостями розвитку туристичної сфери (С. Александрова, О. Баглай, Р. Брик, І. Гончарова, А. Мазаракі, Н. Мартинова, Л. Сакун, Т. Сокол, Л. Соловей, О. Фастовець, Н. Хмілярчук, Л. Чорна та ін.); формуванням готовності майбутніх фахівців з туризму до проведення різноманітних заходів (Г. Богатирьова, Л. Грибова, О. Дишко, М. Жумбей, Ю. Земліна, Т. Зубехіна, О. Літвінова-Головань, О. Міхо, М. Черезова та ін.); організацією активного відпочинку, спортивно-оздоровчого туризму та туристсько-спортивної діяльності (М. Коллегаєв, К. Короленко, С. Пангелов, Н. Сударева, В. Шафранський та ін.); здійсненням анімаційної діяльності в різних сферах (О. Андреева, Л. Волик, Т. Гальперина, Л. Курило, Т. Лесіна, С. Сергієнко, А. Сидорук, Л. Устименко та ін.).

Зарубіжні дослідники (С. Cooper, G. Smith, M. Marrengula, E. Juline Mills, R. Scales, J. Shivers, J. Westlake та ін.) значну увагу приділяють питанням, пов'язаним з анімаційною діяльністю в рекреаційно-оздоровчій сфері.

Водночас аналіз різнопланових літературних джерел показав, що формування готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері не було предметом окремого наукового дослідження.

Актуальність і доцільність обраної теми формування готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері зумовлена необхідністю розв'язання суперечностей, між:

– значними потенційними можливостями анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері, яка є перспективним напрямом залучення споживачів туристичних

послуг до відпочинку і зміцнення здоров'я, та несформованістю готовності майбутніх фахівців з туризму до її здійснення;

– потребою суспільства у фахівцях, здатних до ефективного здійснення анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері, та відсутністю організаційно-педагогічних умов формування готовності випускників першого (бакалаврського) рівня закладів вищої освіти за спеціальністю 242 «Туризм» до цієї діяльності;

– наявним досвідом професійної підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю 242 «Туризм» та необхідністю створення навчально-методичного забезпечення формування готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері.

Соціальна значущість ефективної професійної підготовки майбутніх фахівців з туризму в закладах вищої освіти, необхідність розв'язання виявлених суперечностей, недостатня теоретична та практична розробленість проблеми зумовили вибір теми дисертаційної роботи: *«Формування готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері»*.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертація виконана в межах науково-дослідної роботи Класичного приватного університету «Розвиток творчої особистості в історії та теорії педагогіки» (номер державної реєстрації 0114U006397), одним із виконавців якої є здобувачка.

Тему дисертації затверджено вченою радою Класичного приватного університету (протокол № 1 від 31.08.2016).

Мета й завдання дослідження. *Мета дослідження* полягає у виявленні, теоретичному обґрунтуванні та експериментальній перевірці організаційно-педагогічних умов формування готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері.

Для досягнення цієї мети поставлено такі *завдання*:

– проаналізувати стан розробленості проблеми формування готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері;

– теоретично обґрунтувати сутність та структуру готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері;

– здійснити моніторинг результатів сформованості готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері на основі визначених критеріїв, показників і рівнів;

– розробити авторську модель формування готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері;

– виявити, теоретично обґрунтувати організаційно-педагогічні умови формування готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері та експериментально перевірити їх ефективність.

Об'єкт дослідження – професійна підготовка майбутніх фахівців з туризму в закладах вищої освіти.

Предмет дослідження – організаційно-педагогічні умови формування готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері.

Методи дослідження. Досягнення мети й розв'язання поставлених завдань передбачало використання таких методів:

– *теоретичних*: аналіз, контент-аналіз, абстрагування, ретроспективний аналіз власного досвіду науково-педагогічної діяльності у вищій школі – для аналізу стану розробленості проблеми формування готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері; структурно-системний аналіз – для теоретичного обґрунтування сутності та структури готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері; класифікація – для моніторингу результатів сформованості готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері на основі визначених критеріїв, показників і рівнів; моделювання та проектування – для розроблення авторської моделі формування готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері; узагальнення та синтез – для виявлення й теоретичного обґрунтування організаційно-педагогічних умов формування готовності майбутніх фахівців з туризму до впровадження анімаційної діяльності;

– *емпіричних*: анкетування, тестування, педагогічний експеримент – для експериментальної перевірки ефективності організаційно-педагогічних умов формування готовності фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері;

– *статистичних*: методи статистики, зокрема, *t*-критерій Стьюдента – для кількісної та якісної обробки емпіричних даних, факторний аналіз.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що:

– *вперше* виявлено, теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено організаційно-педагогічні умови формування готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері (оптимізація змісту професійної підготовки майбутніх фахівців з туризму відповідно до особливостей проведення анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері; сприяння професійному та особистісному розвитку майбутніх фахівців з туризму в процесі застосування інноваційних освітніх технологій; становлення професійної майстерності майбутніх фахівців з туризму щодо проведення анімаційної діяльності під час виробничих практик);

– *вперше* розроблено авторську модель формування готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері, змістовим ядром якої є виявлені та теоретично обґрунтовані організаційно-педагогічні умови;

– *вперше* здійснено моніторинг результатів сформованості готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій;

– *уточнено* понятійні конструкти «формування готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері» – як процесу оволодіння здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти професійно орієнтованими знаннями, уміннями та навичками, які дадуть їм змогу завдяки ефективній організації спеціальних програм проведення вільного часу задовольнити релаксаційно-оздоровчі, культурно-освітні й культурно-творчі потреби туристів; «готовність майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-

оздоровчій сфері» – як складного інтегрального утворення особистості, що характеризує фахові знання, професійно орієнтовані вміння та особистісне ставлення до організації комплексу дозвіллевих заходів на туристському підприємстві (туркомплекс, готель) або на транспортному засобі (круїзний теплохід, поїзд, автобус), або в місці перебування туристів (на міській площі, у театрі чи парку міста) з метою їх залучення до активного відпочинку, отримання позитивних емоцій, покращання самопочуття та оздоровлення; структурні компоненти (мотиваційний, інтелектуальний, діяльнісний, комунікативно-продуктивний, рефлексивний) готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері;

– *удосконалено* зміст, форми, методи й засоби формування готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері; критерії (мотиваційно-ціннісний, когнітивний, процесуальний, комунікативний, рефлексивний), показники та рівні (низький, середній, високий) сформованості готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері;

– *набули подальшого розвитку* основні положення компетентнісного, квалітологічного, кваліметричного, культурологічного та акмеологічного методологічних підходів до формування готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері.

Практичне значення одержаних результатів полягає в розробленні й упровадженні в професійну підготовку майбутніх фахівців з туризму навчально-методичного супроводу, що включає: навчальний посібник «Організація спортивної анімації»; робочі навчальні програми на електронних і паперових носіях з дисциплін «Організація спортивної анімації», «Організація танцювальної анімації» та «Організація туризму (Анімаційні технології)»; тестові завдання з навчальних дисциплін «Танцювальна анімація» (у співавторстві) та «Організація спортивної анімації»; комп'ютерну програму «ЗСК: педагогічна діагностика сформованості готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері» (у співавторстві).

Основні положення дослідження можуть бути використані в професійній підготовці майбутніх фахівців з туризму в закладах вищої освіти, зокрема при читанні лекцій, проведенні практичних і лабораторних занять, а також у системі післядипломної освіти для підвищення кваліфікації фахівців з туризму.

Основні положення та результати дослідження впроваджено в освітній процес Класичного приватного університету (довідка № 771 від 11.11.2020), Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського (довідка № 885 від 10.12.2020), Національного університету «Запорізька політехніка» (довідка № 37-01/3748 від 11.12.2020), Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (довідка № 10/17-2513 від 10.12.2020).

Особистий внесок здобувача. У публікаціях, підготовлених спільно із співавторами, внесок здобувачки полягає в такому: ідея основних положень, структура й зміст – [2; 5]; загальна ідея, основні положення – [15; 20; 23]; розроблення розділу 1 – навчальний посібник [24], розроблення теми першого модуля тестових завдань – [25].

Апробація результатів дослідження. Основні результати й теоретичні положення дослідження оприлюднено й обговорено на наукових і науково-практичних конференціях, конгресах, семінарах, зокрема:

– *міжнародних*: «Актуальні проблеми вищої професійної освіти України» (м. Київ, 2015 р.); «Актуальные научные исследования в современном мире» (м. Переяслав-Хмельницький, 2016 р.); «Наука і вища освіта» (м. Запоріжжя, 2016 р.); «Рекреаційні ресурси та послуги гостинності в регіонах України» (м. Черкаси, 2016 р.); «Географія, економіка і туризм: національний та міжнародний досвід» (м. Львів, 2016 р.); «Актуальні проблеми фізичного виховання, реабілітації, спорту і туризму» (м. Запоріжжя, 2016 р.); «Стратегічні імперативи розвитку туризму та економіки в умовах глобалізації» (м. Запоріжжя, 2017 р.); «Научное обоснование физического воспитания, спортивной тренировки и подготовки кадров по физической культуре, спорту и туризму» (м. Мінськ, 2017 р.); «Глобальні виклики педагогічної освіти в університетському просторі» (м. Одеса, 2017 р.); «Актуальні питання фізичної культури, спорту, ерготерапії» (м. Чернівці, 2018 р.); «Проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності населення» (м. Львів, 2018 р.); «Achievements and prospects of modern scientific research» (Buenos Aires, 2020 р.);

– *всеукраїнській*: «Рекреаційні ресурси та послуги гостинності в регіонах України» (м. Черкаси, 2016 р.).

Публікації. Основні теоретичні положення й висновки дослідження відображено в 26 друкованих працях, з них: 10 – статті в наукових фахових виданнях України, у тому числі 2 у таких, що включені до міжнародних наукометричних баз; 1 – стаття в зарубіжному виданні; 12 – матеріали конференцій; 3 – навчальні видання.

Структура й обсяг дисертації. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (315 найменувань), додатків. Загальний обсяг дисертації становить 305 сторінок, з них основний текст – 187 сторінок. Дисертація містить 18 таблиць та 24 рисунки.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У **вступі** обґрунтовано вибір теми; визначено мету й завдання, об'єкт, предмет, методи дослідження; вказано наукову новизну та практичне значення одержаних результатів; наведено дані щодо апробації результатів і їх оприлюднення.

У **першому розділі** – «*Теоретичні засади формування готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері*» – проаналізовано стан розробленості проблеми формування готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері; охарактеризовано науковий тезаурус формування готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері; теоретично обґрунтовано сутність та структуру готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері.

Аналіз наукової літератури (С. Байлик, Л. Безкоровайна, Г. Богатирьова, І. Булигіна, А. Віндюк, Т. Власова, Т. Гальперіна, Т. Дедуріна, І. Зорін, Т. Зубехіна, Л. Кнодель, Л. Курило, О. Літвінова-Головань, І. Міхо, М. Петрова, В. Федорченко, Г. Щука та ін.) свідчить, що високий рівень вимог до майбутніх фахівців з туризму

передбачає наявність відповідних здібностей і професійних якостей, які дадуть змогу випускникам закладів вищої освіти бути конкурентоспроможними на ринку праці та ефективно здійснювати анімаційну діяльність у рекреаційно-оздоровчій сфері.

Особливості зарубіжного досвіду з формування готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері розглянуто на прикладі таких країн, як: Сполучені Штати Америки, Німеччина, Великобританія, Польща, Кіпр, Китай та Латвія. Теоретичний аналіз досвіду підготовки бакалаврів з туризму показав, що в цих країнах здобуті ступені формулюють по-різному й відрізняється термін навчання в закладах вищої освіти. Є й спільні риси, а саме: усі студенти проходять практичну підготовку в своїх країнах і закордонних компаніях сфери туризму та готельного бізнесу кожного року навчання. Вказано, що цей досвід є позитивним для нашої країни та потребує додаткового вивчення для здійснення стажування українських студентів за кордоном.

Аналізуючи досвід науковців (І. Булигіна, Т. Дедуріна, Т. Гальперіна, Л. Курило та ін.), доповнено та запропоновано таку класифікацію анімаційних програм: спортивно-анімаційні, пригодницько-розважальні, фізкультурно-оздоровчі, екстремально-анімаційні, розважально-змагальні, культурно-пізнавальні, спортивно-навчальні, лікувально-анімаційні, видовищно-розважальні та аматорсько-анімаційні. Вказано, що анімаційна програма є важливою складовою якості обслуговування туристів на базі готельного комплексу.

Уточнено сутність понять «формування готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері», «готовність майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері».

До структурних компонентів готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері належать такі:

– мотиваційний (наявність мотивів самовдосконалення й розвитку власних здібностей студентів; розвиток наявних та утворення нових мотивів у процесі професійної підготовки й безпосередньої анімаційної діяльності, що актуалізує ці мотиви під впливом потреб, ціннісних орієнтацій та чинників, які активізують і регулюють поведінку майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері);

– інтелектуальний (наявність знань щодо складання різноманітних програм анімаційного обслуговування з певними цільовими групами населення);

– діяльнісний (наявність здібностей використовувати різноманітні види та форми рухової активності для активного відпочинку в закладах розміщення, відпочинку й оздоровлення з різними верстами населення);

– комунікативно-продуктивний (наявність доброзичливого стилю спілкування, прагнення до самовдосконалення, ведення конструктивного діалогу й ефективної комунікації зі споживачами туристичних послуг);

– рефлексивний (наявність усвідомленого підходу до особистісних досягнень, пошук найпродуктивніших напрямів майбутньої роботи, здатність оцінювати форми поведінки різних верств населення, самореалізація в професійній діяльності).

У **другому розділі** – «*Модель та організаційно-педагогічні умови формування готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері*» – проаналізовано методологічні підходи до формування готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері; розроблено модель формування готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері; виявлено та теоретично обґрунтовано організаційно-педагогічні умови формування готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері.

До методологічних підходів до дослідження проблеми формування готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері належать компетентнісний, квалітологічний, кваліметричний, культурологічний та акмеологічний.

У розділі розроблено модель формування готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері, яка включає п'ять взаємопов'язаних і взаємозумовлених підсистем: цільову, теоретико-методологічну, змістову, процесуальну та оцінювальну (рис. 1).

Для розкриття першої організаційно-педагогічної умови – оптимізація змісту професійної підготовки майбутніх фахівців з туризму відповідно до особливостей проведення анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері – охарактеризовано зміст таких навчальних дисциплін, як: «Організація спортивної анімації», «Організація танцювальної анімації», «Організація туризму (Анімаційні технології)», – та проаналізовано результати анкетування 330 студентів з п'яти закладів вищої освіти України: Національного університету «Запорізька політехніка», Київського національного торгово-економічного університету, Класичного приватного університету, Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського, Чернівецького національного університету імені Ю. Федьковича.

Одержані результати анкетування студентів свідчать, що майбутні фахівці найкраще засвоїли такі навички, як: складання анімаційних програм з використанням засобів оздоровчого фітнесу (46,55%) і спортивних ігор (45,12%); організація та проведення спортивної анімації, анімації в дозвілєво-відновлювальних центрах (22,14 %). У переліку вмій та навичок, якими студенти недостатньо оволоділи, домінують навички складання й проведення анімаційних програм у готельно-ресторанних, спортивно-оздоровчих комплексах, санаторіях, дитячих оздоровчих таборах, базах відпочинку, на транспорті під час руху. Відповіді опитаних студентів свідчать про доцільність внесення змін і корекції системи підготовки майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері.

Для ґрунтового розкриття другої організаційно-педагогічної умови – сприяння професійному та особистісному розвитку майбутніх фахівців з туризму в процесі застосування інноваційних освітніх технологій – проведено анкетування 72 науково-педагогічних працівників з вищезазначених закладів вищої освіти України.

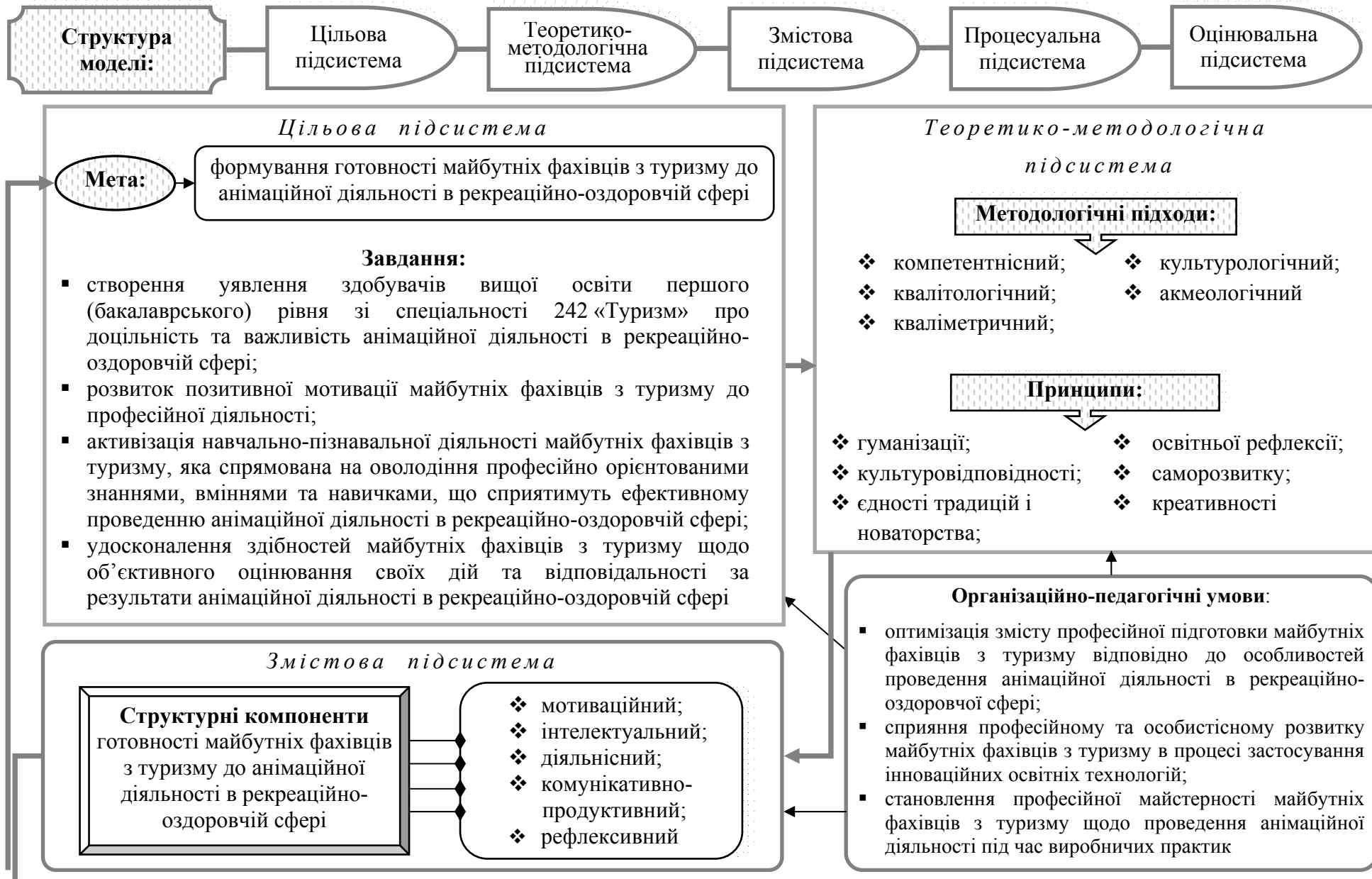

Рис. 1. Модель формування готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері

Визначено, що 39,57% респондентів спрямовують свої зусилля на формування готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері; 46,05% – регулярно проводять комп'ютерне тестування для перевірки знань студентів, 41,72% – ділові ігри, 41,41% – майстер-класи, а 48,75% – квести; 16,79% – в освітньому процесі акцентують свою увагу на фізкультурно-оздоровчих анімаційних програмах, і лише 4,67% – на видовищно-розважальних анімаційних програмах; 48,65 % – спрямовують зусилля на організацію й проведення різноманітних заходів (конкурси, змагання, показові виступи, фестивалі, карнавали, культурно-історичні театралізовані дійства) для перевірки навичок у майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності; 33,82% – на набуття студентами досвіду організації та проведення анімаційних програм під музичний супровід; 57,66% – вважають доцільним проводити виробничу практику для формування готовності в майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері в готельно-ресторанних, спортивно-оздоровчих комплексах, санаторіях, дитячих оздоровчих таборах, базах відпочинку, на транспорті під час руху.

Розкрито алгоритм проведення майстер-класу в процесі вивчення дисципліни «Організація танцювальної анімації» під час опанування теми «Використання різновидів танцювальної аеробіки в анімаційній діяльності для дорослих».

Зазначено, що проведення ділових ігор сприяло формуванню мотиваційно-ціннісних орієнтацій до здійснення анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері; відповідального ставлення до професійної діяльності; активності та ініціативи при організації й проведенні анімаційних заходів; навичок спілкування та роботи в колективі з урахуванням інтересів і вподобань споживачів анімаційних послуг; навчанню роботи в колективі для розв'язання спільних завдань; формуванню навичок імпровізації в ході проведення програм анімації відповідно до ситуації; створенню уявлення про анімаційну діяльність та вихованню системного мислення майбутніх фахівців з туризму; розкриттю організаційних і лідерських якостей, необхідних для ефективного проведення анімації; культивуванню відповідальності за результат анімаційної діяльності, поваги до особистості та турботи про здоров'я кожного споживача послуг.

Вказано, що проведення тренінгів і круглих столів, до участі в яких запрошували провідних фахівців сфери туризму та рекреації, сприяло активізації навчальної роботи студентів і, відповідно, швидшому виконанню поставлених завдань.

Акцентовано увагу на використанні методу проєктів, зокрема при вивченні модулів «Проєктування анімаційної діяльності в туризмі» й «Організація та методика проведення спортивної анімації у воді» з дисципліни «Організація спортивної анімації», що дало змогу сформуванню в студентів навички самостійної роботи, продемонструвати набуті знання, уміння, здобуті під час навчання.

Охарактеризовано використання методу «мозкового штурму» під час занять за темами «Особливості проведення денної анімації» та «Проведення ігор у малих приміщеннях готельного комплексу» з дисципліни «Організація спортивної анімації»; за темою «Особливості проведення анімаційної дискотеки» з дисципліни «Організація танцювальної анімації»; за темою «Особливості анімаційної діяльності під час

трансферу та екскурсій», «Організація стилізованих програм у закладах харчування» з навчальної дисципліни «Організація туризму (Анімаційні технології)».

Для розкриття такої організаційно-педагогічної умови, як становлення професійної майстерності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері, проведено анкетування 24 фахівців з туристичних фірм Запоріжжя та Запорізької області. Встановлено, що 58,33% респондентів вважають за доцільне здійснювати в закладах вищої освіти підготовку майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері; лише 8,33% – задоволені рівнем знань студентів-практикантів щодо проведення анімаційної діяльності в курортних готелях, базах відпочинку, дитячих оздоровчих таборах про зміст рекреаційно-оздоровчої діяльності; 12,50% – задоволені вміннями проведення анімаційної діяльності, які виявили майбутні фахівці з туризму під час проходження практики; 50% – вважають за потрібне вдосконалювати практичну підготовку до анімаційної діяльності зі студентами в закладах вищої освіти.

Розкрито вимоги й зміст різноманітних форм практичної діяльності студентів, які використовують для становлення їхньої професійної майстерності: виробничі практики протягом чотирьох курсів навчання, що надало їм змогу поглибити знання про специфіку використання форм і методів анімаційної роботи; удосконалити вміння та навички організації й проведення різновидів анімаційних і спортивно-розважальних заходів, зокрема: складання плану анімаційних заходів на час проходження практики; проведення ранкової гігієнічної гімнастики для відпочивальників під музичний супровід і дитячих дискотек; розробки сценаріїв та проведення спортивно-танцювальних свят для відпочивальників; проведення занять з танцювальної аеробіки, естафет, конкурсів, розваг, забав і змагальних заходів для відпочивальників різного віку. Вказано на те, що студенти проходили стажування в готелях Болгарії та Туреччини, в яких працювали як аніматори, організатори спортивно-розважальної анімації з дорослими та проводили анімаційні заходи з дітьми впродовж дня. Студенти на волонтерських засадах долучалися до проведення таких заходів, як: «Ярмарок спорту», «Посвята у першокурсники», щорічне святкування Всесвітнього дня туризму та Дня фізичної культури і спорту в м. Запоріжжя, туристичний зліт, флешмоби до Дня соборності України та Дня української вишиванки. Активна участь у позааудиторних анімаційних і спортивно-розважальних заходах дала змогу здобувачам вищої освіти набувати досвіду комунікації, навчитися працювати в команді та ухвалювати колективні рішення.

У третьому розділі – *«Експериментальна перевірка ефективності організаційно-педагогічних умов формування готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері»* – подано методіку та напрями дослідження; охарактеризовано діагностичний інструментарій оцінювання рівнів сформованості готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері; проаналізовано результати педагогічного експерименту.

Вказано, що дослідно-експериментальна робота включала констатувальний (2016–2017 рр.), формувальний (2017–2019 рр.) і контрольний (2019–2020 рр.) етапи.

Аналіз наукових розвідок і власний досвід науково-педагогічної діяльності дав змогу визначити критерії (мотиваційно-ціннісний, когнітивний, процесуальний,

комунікативний, рефлексивний), показники та рівні (високий, середній, низький) сформованості готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері.

Діагностику оцінювання рівнів сформованості готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері здійснено за мотиваційно-ціннісним критерієм на основі тесту «Мотивація до успіху» (за Т. Елерсом); за когнітивний критерієм – за розробленою авторкою тестових завдань для визначення рівня сформованості знань майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері; за процесуальним критерієм – за розробленою авторкою «Карткою оцінювання сформованості готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері за процесуальним критерієм»; за комунікативним критерієм – за методиками «Оцінювання рівня компетентності у вирішенні конфліктів» (П. Хеппнера, І. Петерсена) та «Оцінювання рівня комунікабельності» (за В. Ряховським); за рефлексивним критерієм – за «Тестом на виявлення рівня рефлексії» (за Н. Верігіною).

Діагностичний інструментарій оцінювання рівнів сформованості готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері закладено в комп'ютерну програму «ЗСК педагогічна діагностика сформованості готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері», розроблену в співавторстві з Л. Сущенко та І. Колощуком.

У формувальному експерименті брали участь 112 студентів Класичного приватного університету, Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського, Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, які входили до контрольної ($n = 55$ осіб) та експериментальної ($n = 57$ осіб) груп. На початку формувального експерименту групи були однорідним за кількісними та якісними характеристиками. Підготовка в контрольній групі відбувалася за традиційною системою, в освітній процес експериментальної групи впроваджено виявлені та теоретично обґрунтовані організаційно-педагогічні умови формування готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері.

Динаміку рівнів сформованості готовності студентів контрольної та експериментальної груп до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері подано на рис. 2. Спостерігається переважання позитивної динаміки рівнів сформованості готовності до анімаційної діяльності до рекреаційно-оздоровчій сфері студентів експериментальної групи порівняно з рівнями сформованості готовності студентів контрольної групи. Отримані результати педагогічного експерименту були опрацьовані за допомогою факторного аналізу в пакеті IBM SPSS Statistics 20. За його результатами здійснено вивчення факторних структур.

Аналіз даних факторизації (ЕГ і КГ) на початку формувального етапу педагогічного експерименту свідчить, що всі змінні групуються в три фактори, які описують 74,63% (експериментальна) і 62,07% (контрольна) дисперсії даних. Результати розрахунків доводять, що на початку експерименту між двома факторними структурами (ЕГ і КГ) компонентів готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері існують лише випадкові відмінності ($p > 0,05$).

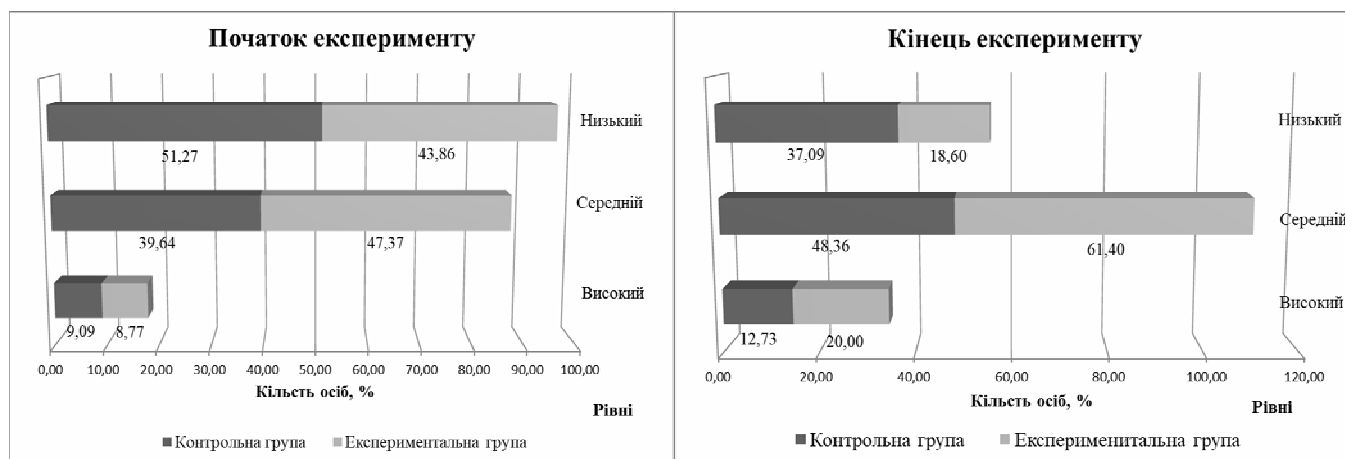

Рис. 2. Динаміка рівнів сформованості готовності студентів контрольної та експериментальної груп до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері, %

Проведена факторизація результатів діагностування компонентів готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері респондентів ЕГ (65,36% дисперсії) і КГ (65,19% дисперсії) наприкінці формувального етапу педагогічного експерименту також була трифакторною й дала підстави констатувати про статистично значущі зміни ($p > 0,05$) у факторній структурі компонентів готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері експериментальної групи порівняно з контрольною, які відбулися під впливом розроблених і експериментально перевірених організаційно-педагогічних умов формування готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері.

Результати педагогічного експерименту доводять ефективність виявлених і теоретично обґрунтованих організаційно-педагогічних умов формування готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері.

ВИСНОВКИ

У дисертації подано авторське розв'язання проблеми формування готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері. Одержані результати дослідження дають підстави для формулювання таких висновків.

1. Проаналізовано стан розробленості проблеми формування готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері, доведено її актуальність і доцільність. Вказано на соціальну, культурологічну, здоров'язберезувальну та особистісну значущість формування готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері як процесу оволодіння здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти професійно орієнтованими знаннями, уміннями та навичками, які дадуть їм змогу завдяки ефективній організації спеціальних програм проведення вільного часу задовольнити релаксаційно-оздоровчі, культурно-освітні й культурно-творчі потреби туристів.

2. Теоретично обґрунтовано сутність та структуру готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері. Готовність майбутніх

фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері розглянуто як складне інтегральне утворення особистості, що характеризує фахові знання, професійно орієнтовані вміння та особистісне ставлення до організації комплексу дозвіллевих заходів на туристському підприємстві (туркомплекс, готель) або на транспортному засобі (круїзний теплохід, поїзд, автобус), або в місці перебування туристів (на міській площі, у театрі чи парку міста) з метою їх залучення до активного відпочинку, отримання позитивних емоцій, покращання самопочуття та оздоровлення. До структурних компонентів готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері належать мотиваційний, інтелектуальний, діяльнісний, комунікативно-продуктивний та рефлексивний.

3. Здійснено моніторинг результатів сформованості готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері на основі визначених критеріїв і показників: мотиваційно-ціннісного (показники: свідоме розуміння вимог суспільства до сучасного рівня анімаційних заходів у рекреаційно-оздоровчій сфері; постійне прагнення до збагачення професійних знань; готовність долати труднощі в процесі проведення анімаційної діяльності; здатність до формування ціннісних орієнтацій та потреб у самовдосконаленні й саморозвитку в анімаційній діяльності); когнітивного (показники: повнота знань особливостей національної культури, звичаїв і традицій; глибина та науковість знань про специфіку використання засобів, форм і методів анімаційної роботи в закладах розміщення, відпочинку та оздоровлення; розуміння психологічних і фізіологічних особливостей осіб різних вікових груп та їх використання в процесі реалізації анімаційних заходів); процесуального (показники: вміння та навички раціонально застосовувати різні засоби анімації й рекреації, дотримуватися правил проведення анімаційних заходів; здатність обирати найбільш адекватні форми, види та засоби анімації залежно від місця їх проведення й ситуації, успішно долати труднощі в професійній діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері); комунікативного (показники: ступінь сформованості вміння встановлювати та підтримувати контакт з туристами для досягнення конкретної мети їх оздоровлення й розваги; комунікативної культури та доброзичливого стилю спілкування); рефлексивного (показники: рівень рефлексії, усвідомлений контроль і оцінювання результатів своєї професійної діяльності; сформованість таких професійних якостей, як ініціативність та креативність, емпатія, здатність до самоорганізації, самоаналізу й самоконтролю) і рівнів (високого, середнього, низького).

4. Розроблено авторську модель формування готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері, яка включає цільову, теоретико-методологічну, змістову, процесуальну та оцінювальну підсистеми. Цільова підсистема моделі містить мету та завдання формування готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері. Теоретико-методологічна – методологічні підходи (компетентнісний, квалітологічний, кваліметричний, культурологічний, акмеологічний) та принципи (гуманізації, культуровідповідності, єдності традицій і новаторства, освітньої рефлексії, саморозвитку, креативності). Змістовна – структурні компоненти (мотиваційний, інтелектуальний, діяльнісний, комунікативно-продуктивний та рефлексивний) готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-

оздоровчій сфері. Процесуальна – форми, методи, засоби, етапи та функції формування готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері. Оцінювальна – критерії (мотиваційно-ціннісний, когнітивний, процесуальний, комунікативний, рефлексивний), показники та рівні (високий середній, низький) сформованості готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері. Результатом є сформована готовність майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері.

5. Виявлено й теоретично обґрунтовано організаційно-педагогічні умови формування готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері, до яких зараховано: оптимізацію змісту професійної підготовки майбутніх фахівців з туризму відповідно до особливостей проведення анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері; сприяння професійному та особистісному розвитку майбутніх фахівців з туризму в процесі застосування інноваційних освітніх технологій; становлення професійної майстерності майбутніх фахівців з туризму щодо проведення анімаційної діяльності під час виробничих практик.

Проведений педагогічний експеримент засвідчив ефективність виявлених і теоретично обґрунтованих організаційно-педагогічних умов формування готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері. Простежено збільшення кількості студентів із високим рівнем сформованості готовності до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері в експериментальній групі на 11,23%, у контрольній – на 5,45%; із середнім рівнем в експериментальній групі – на 14,04%, у контрольній – на 8,73%; а також зменшення кількості студентів із низьким рівнем сформованості готовності до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері в експериментальній групі на 25,26%, у контрольній – на 14,18%.

Результати педагогічного експерименту доводять переважання позитивної динаміки рівнів сформованості готовності до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері студентів експериментальної групи порівняно з рівнями сформованості готовності студентів контрольної групи.

Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів окресленої проблеми, пов'язаної з формуванням готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері. Перспектива подальших досліджень полягає у використанні сучасних засобів інформаційно-комунікаційних технологій, зокрема дистанційних форм навчання, для підвищення ефективності професійної підготовки майбутніх фахівців з туризму в закладах вищої освіти.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Публікації, що висвітлюють основні наукові результати дисертації

Статті в наукових фахових виданнях України

1. Захаріна А. Підготовка майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності: теоретичний аспект. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах* : зб. наук. пр. / редкол.: Т. І. Сущенко (гол. ред.) та ін. Запоріжжя, 2015. Вип. 41 (94). С. 140–147.

2. Захаріна А., Захаріна Є. Анімаційні програми з використанням засобів туризму у рекреаційній діяльності студентської молоді. *Науковий часопис НПУ*

ім. М. П. Драгоманова. Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури. *Фізична культура і спорт* : зб. наук. пр. / за ред. Г. М. Арзютова. Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2015. Вип. 9 (64). С. 44–47.

3. Захаріна А. Використання ігор у професійній підготовці майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах* : зб. наук. пр. / редкол.: Т. І. Сущенко (гол. ред.) та ін. Запоріжжя, 2015. Вип. 42 (94). С. 116–123.

4. Захаріна А. Понятійний апарат підготовки майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері. *Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури/фізична культура і спорт* : зб. наук. пр. / за ред. Г. М. Арзютова. Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2016. Вип. 3К 2 (71) 16. С. 132–135.

5. Захаріна А., Сущенко Л. Про питання формування готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері. *Науковий часопис Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова. Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури. Фізична культура і спорт* : зб. наук. пр. / за ред. О. В. Тимошенка. Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2016. Вип. 9 (79) 16. С. 39–43.

6. Захаріна А. Анімаційна діяльність в рекреаційно-оздоровчій сфері як передумова зміцнення здоров'я студентів. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету ім. Т. Г. Шевченка. Серія: Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт* / гол. ред. М. О. Носко. Чернігів : ЧОПУ, 2016. Вип. 139. Т. 2. С. 68–72.

7. Захаріна А. Закордонний досвід формування готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері. *Науковий часопис Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова. Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури. Фізична культура і спорт* : зб. наук. пр. / за ред. О. В. Тимошенка. Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2017. Вип. 3 К (84) 17. С. 191–194.

8. Захаріна А. Особливості формування готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері. *Науковий часопис Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова. Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури. Фізична культура і спорт* : зб. наук. пр. / за ред. О. В. Тимошенка. Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2018. Вип. 3 К (97) 18. С. 217–221.

*Статті в наукових фахових виданнях України,
включених до міжнародних наукометричних баз*

9. Захаріна А. Особливості професійної підготовки майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Педагогіка, психологія, філософія* / редкол. С. М. Ніконенко (відп. ред) та ін. Київ : Міленіум, 2016. Вип. 253. С. 57–63.

10. Захаріна А. Аналіз сучасного стану формування готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. Володимира Гнатюка. Серія: Педагогіка*. 2018. № 1. С. 89–96.

Стаття в зарубіжному періодичному науковому виданні

11. Zakharina A. Training of the future tourism specialists for animation activities in the recreational and health sphere in the context of modern paradigm of higher education. *The scientific heritage*. Budapest, Hungary, 2020. Vol. 4. № 55 (55). P. 18–22.

Публікації, що додатково відображають наукові результати дисертації та засвідчують обов'язкову апробацію матеріалів дисертації

Матеріали конференцій

12. Захаріна А. Окремі аспекти професійної підготовки майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері. *Актуальні проблеми вищої професійної освіти України* : матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (19 березня 2015 р.) / за заг. ред. Е. В. Лузік, О. М. Акмалдінової. Київ : НАУ, 2015. С. 41–42.

13. Захаріна А. Дисципліна «Танцювальна анімація» та її місце в підготовці майбутніх аніматорів. *Актуальные научные исследования в современном мире* : сб. научн. трудов XII Междунар. науч. конф. (26–27 апреля 2016 г., Переяслав-Хмельницкий). Переяслав-Хмельницкий, 2016. Вып. 12. Ч. 5. С. 81–83.

14. Захаріна А. Роль дисципліни «Організація анімаційних послуг» в професійній підготовці майбутніх фахівців з туризму. *Наука і вища освіта* : тези доп. XXIV Міжнар. конф. студ. і молодих вчених (м. Запоріжжя, 8 квітня 2016 р.). Запоріжжя : КПУ, 2016. С. 260–261.

15. Захаріна А., Віндюк А. Використання закордонного досвіду організації анімації в курортних готелях України. *Рекреаційні ресурси та послуги гостинності в регіонах України* : матер. I Всеукр. конф. (17 травня 2016 р., м. Черкаси). Черкаси : Чабаненко Ю. А., 2016. С. 128–132.

16. Захаріна А. Характеристика закордонних вищих навчальних закладів, в яких здійснюється підготовка фахівців з туризму. *Географія, економіка і туризм: національний та міжнародний досвід* : матеріали ювілейної X Міжнар. наук. конф. (7–9 жовтня 2016). Львів, 2016. С. 147–151.

17. Zakharina A. Current status of training for future specialists in tourism to animation activities. *Актуальні проблеми фізичного виховання, реабілітації, спорту і туризму* : тези доповідей VI Міжнар. наук.-практ. конф. (20–21 жовтня 2016 р.) / за ред. В. М. Огаренка та ін. Запоріжжя : КПУ, 2016. С. 268–269.

18. Zakharina A. Features of formation of future specialists in tourism to the animation activities. *Стратегічні імперативи розвитку туризму та економіки в умовах глобалізації* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., присвяченої 10-річчю факультету міжнародного туризму та управління персоналом Запорізь. нац. техніч. ун-ту (м. Запоріжжя, 30–31 березня 2017 р.) : в 2 т. / за заг. ред. проф. В. М. Зайцевої. Запоріжжя : Просвіта, 2017. Т. 1. С. 133–135.

19. Захаріна А. Здоров'язбережувальна спрямованість формування готовності майбутніх бакалаврів з туризму. *Глобальні виклики педагогічної освіти в університетському просторі* : матеріали III Міжнар. конгресу (м. Одеса, 18–21 травня 2017 р.) / Південноукр. нац. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського. Одеса : Гельветика, 2017. С. 632–633.

20. Захаріна А., Віндюк А. Подготовка кадров для индустрии туризма в Украине. *Научное обоснование физического воспитания, спортивной тренировки и подготовки*

кадров по физической культуре, спорту и туризму : материалы XV Междунар. науч. сессии по итогам НИР за 2016 год, посвященной 80-летию университета (Минск, 30 марта – 17 мая 2017 г.) : в 4 ч. / Белорус. гос. ун-т физ. культуры ; редкол.: Т. Д. Полякова (гл. ред.) и др. Минск : БГУФК, 2017. Ч. 2. С. 200–203.

21. Захаріна А. Здоров'язбережувальні технології в контексті формування готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері. *Актуальні питання фізичної культури, спорту, ерготерапії* : матеріали Міжнар. наук. конгресу студ. та молодих вчених (12–13 квітня 2018 р.) / за ред. Я. Б. Зорія. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т, 2018. С. 117–120.

22. Захаріна А. Науково-теоретичне підґрунтя формування готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності. *Проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності населення* : матеріали XI Міжнар. наук.-практ. конф. (10–11 травня 2018 р., м. Львів). Львів : ЛДУФК, 2018. С. 316–319.

23. Захаріна А., Віндюк А. Готовність майбутніх фахівців з туризму до використання анімаційних програм у рекреаційно-оздоровчій сфері. *Achievements and prospects of modern scientific research* : The 1st International scientific and practical conference (December 6–8, 2020). Editorial EDULCP, Buenos Aires, Argentina, 2020. P. 256–262.

Навчально-методичні видання

24. Захаріна А., Віндюк А., Захаріна Є. Організація спортивної анімації : навч. посібник. Запоріжжя : КПУ, 2014. 176 с.

25. Захаріна А., Добродуб Є. Тестові завдання з дисципліни «Танцювальна анімація» для студентів спеціальності «Туризм». Запоріжжя : КПУ, 2018. 14 с.

26. Захаріна А. Тестові завдання з дисципліни «Організація спортивної анімації» для студентів спеціальності «Туризм». Запоріжжя : КПУ, 2019. 11 с.

АНОТАЦІЯ

Захаріна А. Г. Формування готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. – Класичний приватний університет, Запоріжжя, 2021.

У роботі досліджено проблему формування готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері. Вперше виявлено, теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено організаційно-педагогічні умови формування готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері (оптимізація змісту професійної підготовки майбутніх фахівців з туризму відповідно до особливостей проведення анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері; сприяння професійному та особистісному розвитку майбутніх фахівців з туризму в процесі застосування інноваційних освітніх технологій; становлення професійної майстерності майбутніх фахівців з туризму щодо проведення анімаційної діяльності під час виробничих практик). Розроблено авторську модель формування готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері, змістовим ядром якої є виявлені та теоретично обґрунтовані

організаційно-педагогічні умови. Здійснено моніторинг результатів сформованості готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

Ключові слова: формування, готовність, майбутні фахівці з туризму, анімаційна діяльність, рекреаційно-оздоровча сфера.

АННОТАЦИЯ

Захарина А. Г. Формирование готовности будущих специалистов по туризму в анимационной деятельности в рекреационно-оздоровительной сфере. – Квалификационный научный труд на правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата педагогических наук по специальности 13.00.04 – теория и методика профессионального образования. – Классический приватный университет, Запорожье, 2021.

В работе исследована проблема формирования готовности будущих специалистов по туризму в анимационной деятельности в рекреационно-оздоровительной сфере. Впервые выявлены, теоретически обоснованы и экспериментально проверены организационно-педагогические условия формирования готовности будущих специалистов по туризму в анимационной деятельности в рекреационно-оздоровительной сфере (оптимизация содержания профессиональной подготовки будущих специалистов по туризму в соответствии с особенностями проведения анимационной деятельности в рекреационно-оздоровительной сфере; содействие профессиональному и личностному развитию будущих специалистов по туризму в процессе применения инновационных образовательных технологий; становление профессионального мастерства будущих специалистов по туризму в проведении анимационной деятельности во время производственных практик). Разработана авторская модель формирования готовности будущих специалистов по туризму в анимационной деятельности в рекреационно-оздоровительной сфере, содержанием ядром которой являются выявленные и теоретически обоснованные организационно-педагогические условия. Осуществлен мониторинг результатов сформированности готовности будущих специалистов по туризму в анимационной деятельности в рекреационно-оздоровительной сфере с использованием современных информационно-коммуникационных технологий.

Ключевые слова: формирование, готовность, будущие специалисты по туризму, анимационная деятельность, рекреационно-оздоровительная сфера.

SUMMARY

Zakharina A. H. Formation of readiness of future tourism specialists to animation activities in recreational and health sphere. – Qualifying scientific work as manuscript.

Thesis for a candidate degree of pedagogical sciences in specialty 13.00.04 – theory and methodology of professional education. – Classic Private University, Zaporizhzhia, 2021.

The thesis studied the problem of formation of readiness of future tourism specialists to animation activities in recreational and health sphere.

For the first time, the organizational and pedagogical conditions of formation of readiness of future tourism specialists to animation activities in recreational and health sphere are outlined, theoretically grounded and experimentally verified (optimization of the content

of professional training of future tourism specialists in accordance with the peculiarities of animation activities implementation in the recreational and health sphere; contribution to professional and personal development of future tourism specialists in the process of application of innovative educational technologies; evolvement of professional skills of future tourism specialists in conducting animation activities in the process of job training).

The author's model of formation of readiness of future tourism specialists to animation activities in recreational and health sphere, which consists of target, theoretical and methodological, content, procedural and evaluation subsystems, has been developed. The target subsystem of the model contains a goal and tasks of formation of readiness of future tourism specialists to animation activities in recreational and health sphere. The theoretical and methodological subsystem of the model contains methodological approaches (competence-based, qualitological, qualimetric, culturological, acmeological) and principles (of humanization, cultural correspondence, unity of traditions and innovation, educational reflection, self-development, creativity). The content subsystem of the model includes structural components (motivational, intellectual, activity-related, communicative and productive, as well as reflexive) of readiness of future tourism specialists to animation activities in recreational and health sphere. The procedural subsystem of the model includes forms, methods, means, stages and functions of formation of readiness of future tourism specialists to animation activities in recreational and health sphere. The evaluation subsystem included criteria (motivational and value, cognitive, procedural, communicative, reflexive), indicators and levels (high, average and low) of formedness of readiness of future tourism specialists to animation activities in recreational and health sphere. The result is the formed readiness of future tourism specialists to the animation activities in recreational and health sphere.

The formation of readiness of future tourism specialists to the animation activities in recreational and health sphere is considered as a process of mastering by first (bachelor) level higher education students job-related knowledge, skills and abilities, which allow them due to effective organization of special programs of leisure-time spending meet relaxation and health, cultural and educational, as well as cultural and creative needs of tourists.

Monitoring of the results of formedness of readiness of future tourism specialists to animation activities in recreational and health sphere was carried out with use of modern information and communication technologies.

Key words: formation, readiness, future tourism specialists, animation activities, recreational and health sphere.

ЗАХАРІНА АЛІСА ГЕННАДІЇВНА

**ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ТУРИЗМУ
ДО АНІМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В РЕКРЕАЦІЙНО-ОЗДОРОВЧІЙ СФЕРІ**

13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук

Підписано до друку 07.04.2021.

Формат 60×84/16. Папір офсетний. Друк цифровий. Гарнітура Times.

Умовн.-друк. арк. 0,9. Обл.-вид. арк. 0,9. Тираж 100 пр. Зам. № 34-2021АБ.

Видавець та виготовлювач
Класичний приватний університет
69002, м. Запоріжжя, вул. Жуковського, 70Б

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
серія ДК, № 3321 від 25.11.2008